

HÍREK

A SZAKMAI ÉS TUDOMÁNYOS ÉLET HÍREI

LASZLOVSZKY JÓZSEF PROFESSZOR, AKI TUDÁSÁVAL A GYÓGYSZERELLENŐRZÉST SZOLGÁLTA (1923 – 2014)

Laszlovszky József 1923. február 25-én született Pomázon. Gimnáziumi tanulmányait a budapesti piarista gimnáziumban végezte. Egyetemi tanulmányait 1941-ben kezdte meg a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen, gyógyszerési diplomáját 1946-ban szerezte meg. Disszertánsként került *Schulek Elemér* professzor mellé a Szervetlen és Analitikai Kémiai tanszékre, itt kezdte oktatói és tudományos munkásságát. 1949-ben avatták gyógyszerész doktorrá, a kandidátusi címet 1962-ben szerezte meg. A tanszéken Schulek professzornak 19 évig, majd Szabó Zoltán professzornak docensként 5 évig volt közvetlen munkatársa. 1970-től az Országos Gyógyszerészeti Intézetben folytatta tudományos és oktatói munkáját és az Intézet tudományos főigazgató-helyetteseként szervezte a kutatást. 1984-ben nyugdíjba vonult, de tanácsadóként továbbra is részt vett az OGYI tevékenységében.

2014. január 11-én Budapesten hunyt el. Temetése 2014. január 18-án volt a pomázi régi római katolikus temetőben. Lelki üdvéért az engesztelő szentmisét 2014. január 18-án mutatták be a budapesti Szent Imre kápolnában.

Az analitikai kémiába a tudományág nemzetközileg elismert tudósa, Schulek Elemér avatta be, aki felismerte Laszlovszky József tehetségét, szorgalmát, precizitását és megbízhatóságát, és ennek következtében a gyógyszerészek esetében őt vonta be a tudományág oktatásába.

A Szervetlen és Analitikai Kémiai Intézet tevékenységében sorsdöntő fordulatot jelentett az, hogy az Intézet vezetőjét bízták meg az V. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésével. Az 1954-ben megjelent új gyógyszerkönyv korszakváltást jelentett a gyógyszerkönyvek történetében: a IV. Magyar Gyógyszerkönyvvel ellentétben, amely a gyógyszervizsgálatokra csupán a gyógyszerárakban könnyen elvégezhető módszereket tartalmazott, az V. Magyar Gyógyszerkönyv áthidalta azt a szakadékot, ami ezek között és a hatósági gyógyszerellenőrzésben a gyógyszeriparban előállított, törzskönyvezett készítmények esetében alkalmazott korszerű módszerek között tátongott. Magyarországnak szerencséje volt, hogy ezt a korszakváltást az a Schulek Elemér valósította meg, aki

az előző évtizedekben az ország hatósági gyógyszerellenőrzési rendszerét megeremtetette. Szerencséje volt Laszlovszky Józsefnek is, mert Schulek Elemér a gyógyszerellenőrzésbe és gyógyszerkönyvszerkesztésbe is beavatta, és kezdetét vette az a folyamat, melynek következményeként ez a két feladatkör vált életpályája legfontosabb elemévé.

Laszlovszky József az V. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztését még csak vizsgálati módszerek kidolgozásával segítette elő, de az 1967-ben megjelent VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésében, a Kémiai Albizottság tagjaként, már kulcsfontosságú szerepet kapott és az 1986-ban megjelent VII. Magyar Gyógyszer-

könyv esetében, a szerkesztőbizottság titkáráként – Végh Antal elnök mellett – már ő irányította és szervezte a szerkesztést. Ebben természetesen fontos szerepet játszott az is, hogy ekkor már az OGYI egyik vezető munkatársaként (és Gyógyszerkönyvi Osztályának vezetőjeként) az Intézet hatósági gyógyszerellenőrzési feladatainak az ellátásában is részt vett.

A magyar gyógyszerkönyvek fejlesztéséhez és korszerűsítéséhez lényegesen hozzájárult az Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) és a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) – időnként közös – bizottságainak a tevékenysége. Ezekben a bizottságokban Laszlovszky József mindig fontos feladatok ellátását vállalta.

Laszlovszky József gyógyszerkönyv-szerkesztéssel kapcsolatos tevékenysége nemzetközileg is jelentőssé vált, amit kiváló nyelvérzéke és sokoldalú nyelvtudása tett lehetővé.

Évtizedeken át tagja volt a WHO által kiadott Nemzetközi Gyógyszerkönyv Szerkesztőbizottságának és szakértőként részt vett – többek között – a „Basic tests” vizsgálatok kidolgozásában is. Nem szabad elfeledkezni arról, hogy az Európai Gyógyszerkönyv megjelenése előtt a Nemzetközi Gyógyszerkönyv nagymértékben befolyásolta a nemzeti gyógyszerkönyvek szerkesztését, valamint arról sem, hogy az OGYI-ban WHO Együttműködési Központ működött és ennek következtében nemcsak a WHO Európai Irodájával, hanem a WHO genfi központjával is szoros kapcsolatok alakultak ki, melyek fenntartásához Laszlovszky József jelentősen hozzájárult.

A KGST országok közötti együttműködésnek fontos részét képezte a Compendium Medicamentorum szerkesztése. Laszlovszky József, a magyar delegáció vezetőjeként, nemcsak részt vett ebben a komplex és fáradságos munkában, hanem neki is köszönhető, hogy a Compendium Medicamentorum nem lett – a nemzeti gyógyszerkönyvek helyett – a szocialista országok közös gyógyszerkönyve. A Compendium Medicamentorummal kapcsolatban eltérő volt az egyes szocialista országok magatartása. A két legszélsőségesebb végletet az jelentette, hogy volt olyan ország, ahol a Compendium Medicamentorumot szocialista sikerként állították reflektorfénybe, egy másik országban pedig a kidolgozott előiratokat az egészségügyi minisztérium egyik íróasztalának a fiókjában helyezték el. Laszlovszky József viszont szisztematikusan válogatta ki azokat az előiratokat, melyeket a magyar gyógyszerkönyv fejlesztéséhez és a gyógyszerellenőrzési rendszer működéséhez fel lehetett használni. Ez is bizonyítja azt, hogy – másokkal ellentétben – nem szerepelni, hanem szolgálni akart.

Schulek Elemér számos kiváló munkatársa közül Laszlovszky Józsefet választotta ki arra, hogy a gyógyszerészképzés során az analitikai kémiai módszerek és a gyógyszerellenőrzés oktatásában legközvetlenebb segítőtársa legyen. Ezt a feladatot Laszlovszky József – Schulek Elemérrel együtt vagy helyette – maradéktalanul ellátta és ezért gyógyszerészhallgatók száza tartoznak neki köszönettel. Ez irányú tevékenységéből elsősorban az 1957 és 1970 között „kvalitatív kémiai analízis” és „gyógyszerellenőrzés” tárgykörökben tartott önálló előadásai mellett, Schulek professzorral együtt kezdett, majd önállóan befejezett „Gyógyszerellenőrzés” című, 1969-ben megjelent könyvét lehet kiemelni.

Oktatómunkáját 1970 után az OGYI-ban is folytatta, sőt kiemelkedő szerepet játszott a gyógyszerészek továbbképzésében és szakképzésében. A kormány hibás döntését követően az Egészségügyi Minisztérium az orvosok és gyógyszerészek továbbképzését és szakképzését elválasztotta a diploma megszerzéséhez vezető egyetemi oktatástól. Az új Orvostovábbképző Intézet (OTKI) elsősorban az országos intézeteket bízta meg a továbbképzés és szakképzés szervezésével, ennek következtében került sor OTKI tanszék létesítésére az OGYI-ban. Laszlovszky Józsefnek nemcsak az köszönhető, hogy ezeket a feladatokat – a kinevezett tanszékvezető (külföldi kiküldése miatt) távollétében – megszervezte és csaknem 4 éven át irányította, hanem az is, hogy személye nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az OGYI biztosítani tudta az egyetemi tanszékek együttműködését. Az egyetemi oktatók tisztelték tudását és szerették szerénységét, és a gyógyszerészek továbbképzése és szakképzése során nem léptek fel azok a konfliktusok, melyek egyes orvosi ágazatokban ezeket a folyamatokat megbénították.

Laszlovszky Józsefnek van egy olyan érdeme, amiről az elmúlt évtizedekben nem sok szó esett. Ez a gyógyszerészképzés átfogó reformja. Amikor a gyógyszertárak

kegyetlenül és szakszerűtlen végrehajtott államosítása, a gyógyszerészek érdekvédelmi és tudományos szervezeteinek felszámolása után Faragó Sándor az Országos Gyógyszertári Központban, Mittelmann László, majd Lázár Jenő és Bölcs Béla az Egészségügyi Minisztériumban, Végh Antal, Ligeti Viktor és Andriská József pedig az Orvos-Egészségügyi Szakszervezetben, illetve annak Gyógyszerész Szakcsoportjában megkezdték a gyógyszerészet újjáélesztését, Schulek Elemér a gyógyszerellenőrzés reformja mellett célul tűzte ki a gyógyszerészképzés korszerűsítését is. Az előző bekezdések bemutatják azt, hogy ezt az egyetemen a gyógyszeranalitika területén – Laszlovszky József segítségével – hogyan sikerült végrehajtani, de nem volt szó arról, hogy Schulek Elemér célkitűzése hogyan valósult meg a gyógyszerészképzés más ágazataiban. Ez a folyamat az egyetemen sokszor zárt ajtók mögött zajlott le. Schulek Elemér, rengeteg elfoglaltsága miatt, csak ritkán tudott részt venni a kari üléseken, ezért Laszlovszky Józsefet bízta meg ennek a feladatnak a teljesítésével. A célkitűzés lényege az volt, hogy a gyógyszerészhallgatókat az egyetemi képzés során ne csak a – főként gyógyszertárakban folytatott – galenusi és magisztrális gyógyszerkészítésre oktassák, hanem készítsék fel őket arra is, hogy a multidiszplináris gyógyszeriparban az olyan gyógyszerészeti ágazatokban, mint például a gyógyszerformák, a gyógyszerkészítmények kutatása, előállítás és minőségbiztosítása, helyt tudjanak állni. Laszlovszky József teljesítette a rábízott feladatot és neki köszönhető hogy megvalósult a gyógyszerészképzés reformja, annak dacára, hogy a gyógyszerészprofesszorok között akadtak olyanok, akik a gyógyszeripar létezéséről nem akartak tudomást venni és ellenállásuk leküzdésére sokszor vállalnia kellett a konfrontációt is.

Kezdetől fogva részt vett a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság megszüntetésétől újjászületéséig vezető folyamatban. Segítette a Gyógyszerész Szakcsoport szervező és tudományos munkáját, a Magyar Gyógyszerészeti Társaság vezetőségének tagja, Gyógyszeranalitikai Szakosztályának pedig elnöke volt, az Acta Pharmaceutica Hungarica és a Gyógyszerészet szerkesztőbizottságának, a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság vezetőségének, később szenátusának tagja volt. Előadásai a magyar gyógyszerészkongresszusok sikeréhez a Gyógyszerész Szakcsoport időszakától kezdve hozzájárultak. Az MGYT rendezvényein tartott előadásai és folyóirataiban megjelent közleményei jelentősen fejlesztették a magyar gyógyszerészeti tudományokat.

Nemcsak a gyógyszerészek, hanem a vegyészek szervezeteinek a munkájában is részt vett. A Magyar Kémikusok Egyesületének vezetőségi tagja volt.

Messzire vezetne hazai és nemzetközi fórumokon tartott előadásainak és Magyarországon és külföldön megjelent publikációinak ismertetése, de nemzetközi elismertségének illusztrálására említést kell tenni arról, hogy a Nemzetközi Gyógyszerészeti Szövetség (FIP) kongressz-

szusain felkért előadóként többször tartott előadást és a FIP gyógyszerellenőrzési szekciójának tagja volt.

Kiváló Gyógyszerész, a Munkaérdemrend kitüntetettje. Megkapta a Schulek Emlékérmet, a Than Károly Emlékérmet és a Societas Pharmaceutica Hungarica jutalomérmet. A Kamara elnöksége a Magyar Gyógyszerész Kamara Aranyérmével tüntette ki. Születésének 90. évfordulója alkalmából a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Szebellédy László Emlékéremmel tüntette ki.

Laszlovszky József életét keresztény hite és gyógyszeré-

szi hivatástudata határozta meg. Hite az emberek, hivatástudata az emberek egészségének a szolgálatára kötelezte. Kereszténynek vallotta magát akkor is, amikor ezért a párturalom vele és családjával nem bánt kesztyűs kézzel. De azokkal sem lehetett összetéveszteni, akik később haszonlesésből mondták magukat kereszténynek. Tiszta lelkiismerettel hunyhatta le szemét: hitéből és hivatástudatából eredő kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette.

Tisztelettel és szeretettel őrizzük emlékét.

Bayer István